

Informace pro žadatele - SZP 2015

SAPS

I v roce 2015 budou moci žadatele v rámci Jednotné žádosti požádat o jednotnou platbu na plochu. Pro obdržení platby je nutno splnit tyto podmínky:

- žadatel musí být **zemědělským podnikatelem** dle § 2e až 2 ha zákona o zemědělství (výjimku má pouze žadatel, který je organizační složkou státu podle zákona č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích),
- žadatel musí splňovat podmínku **aktivního zemědělce**,
- žadatel dodržuje po celý kalendářní rok podmínky **cross-compliance**,
- žadatel musí vykázat v Jednotné žádosti **veškerou zemědělskou půdu**, která je na něj vedena v LPIS ke dni podání žádosti,
- **minimální výměra**, na kterou lze poskytnout platbu činí **1 ha zemědělské půdy**,
- zemědělská půda, na kterou je požadována podpora musí být **zemědělsky obhospodařována**,
- DBP na který je požadována dotace musí být evidován v LPIS na žadatele nejméně ode dne doručení žádosti SZIF **do 31. srpna 2015** a musí být zemědělsky obhospodařovaný,
- V roce 2015 dochází ke změně „způsobilých“ kultur pro dotaci SAPS – nově byly mezi tyto kultury zařazeny také kultury „**U**“ – úhor, „**L**“ – zalesněná plocha pod závazkem s podmínkou způsobilosti pro platbu SAPS k roku 2008, „**O**“ - jiná kultura oprávněná pro dotace (např. alej ovocných stromů, chmelnice bez opěrné konstrukce) a „**J**“ – jiná trvalá kultura.
- pokud žadatel pěstuje **konopí** na některém z DPB uvedených v žádosti o poskytnutí jednotné platby na plochu, připojí k této žádosti **uznávací list o uznání osiva konopí** a dále také **prohlášení**, ve kterém se zaváže, že Fondu neprodleně oznámí začátek kvetení konopí na příslušném dílu půdního bloku.
- pokud žadatel pěstuje **rychle rostoucí dřeviny** pěstované ve výmladkových plantážích na některém z DPB uvedených v žádosti o poskytnutí jednotné platby na plochu, je povinen **uvést druhy rychle rostoucích dřevin a jejich kříženců** pěstovaných na dílech půdních bloků, dále **kalendářní rok založení porostu** s rychle rostoucími dřevinami a také **kalendářní rok posledního obmýtí**, pokud již proběhlo.

V roce 2015 bude stejně jako v minulých letech žadatelům krácena platba z důvodu uplatňování finanční kázně, pokud částka dotace v rámci přímých plateb převyšuje 2000 EUR. Nově bude žadatelům, u nichž částka dotace v rámci opatření SAPS přesáhne částku 150 000 EUR, krácena o 5 %.

Platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (GREENING)

Platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí („greening“) je nové opatření v rámci Jednotné žádosti 2015, které je zároveň **nedílnou součástí dotačního opatření SAPS**. Pokud tedy žadatel požádá o jednotnou platbu na plochu (SAPS) je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, za což následně obdrží „příplatek“ k platbě SAPS. Při nedodržení podmínek bude žadateli platba na greening krácena v závislosti na počtu porušených podmínek a rozsahu porušení.

Zemědělskými postupy příznivými pro klima a životní prostředí jsou:

- 1) Diverzifikace plodin
- 2) Zachování stávajících trvalých travních porostů
- 3) Vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu

1) DIVERZIFIKACE PLODIN

Žadatel má povinnost **pěstovat určitý počet plodin** v závislosti na rozloze orné půdy. Ornou půdou se rozumí standardní orná půda (R), úhor (U) a travní porost na orné půdě (G). Plnění podmínek diverzifikace se bude posuzovat za období od **1. června až 31. srpna** daného roku – v tomto období se musí na daném půdním bloku buď nacházet plodina, nebo prokazatelné posklizňové zbytky plodiny, kterou žadatel deklaroval v žádosti.

Pokud má žadatel v LPIS:

- **10 – 30 ha orné půdy**
 - musí pěstovat min. 2 plodiny a zároveň
 - hlavní plodina nezabere více než 75 % orné půdy
- **více než 30 ha orné půdy**
 - musí pěstovat minimálně 3 plodiny
 - hlavní plodina nezabere více než 75 % orné půdy a zároveň
 - dvě hlavní plodiny nezaberou více než 95 % orné půdy

Za plodinu je považována jakákoli kultura z různých rodů rostlin podle definice botanického systému klasifikace plodin, kultura kteréhokoliv druhu brukvovitých, lilkovitých a tykvovitých, dále také trávy, bylinné pícniny a půda ponechaná ladem. Ozim a jařina se započítávají jako 2 plodiny (tj. ječmen jarní a ječmen ozimý se započítávají jako 2 plodiny).

K plodině lze přičíst krajinný prvek, pokud je součástí plochy, na které se plodina nachází. Pokud krajinný prvek zasahuje do 2 plodin, započítá se k plodinám poměrově.

Povinnost Diverzifikace plodin se **nevztahuje** na žadatele:

- jehož plocha orné půdy v LPIS činí méně než 10 ha,
- pokud pěstuje na více než 75 % orné půdy travu nebo jiné bylinné píce, případně jde o půdu ponechanou ladem, nebo jsou tyto způsoby kombinovány a zbývající plocha orné půdy nepřesáhne 30 ha,
- pokud trvalé travní porosty v kombinaci s travami a bylinnými pícinami představují více než 75 % zemědělské plochy, nebo jsou tyto způsoby kombinovány a zbývající plocha orné půdy nepřesáhne 30 ha,
- plní na všech svých pozemcích podmínky ekologického zemědělství
 - tj. pokud má žadatel také plochy s konvenčním způsobem hospodaření, týkají se ho na těch plochách podmínky diverzifikace

Deklarace diverzifikace plodin je součástí deklarace SAPS. V této deklaraci žadatel uvede ke každému DPB plodinu/plodinu a její/jejich výměru. Pokud žadatel nevezde plodinu, kterou deklaroval na žádosti, má možnost podat změnovou žádost, kde uvede novou plodinu.

2) ZACHOVÁNÍ POMĚRU TRVALÝCH TRAVNÍCH POROSTŮ

Cílem této podmínky udržení poměru trvalých travních porostů vůči zemědělské ploše a skládá se ze dvou částí:

- a) udržení poměru trvalých travních porostů vůči zemědělské ploše
- b) úplný zákaz změny kultury trvalý travní porost na environmentálně citlivých plochách

Udržení poměru trvaných travních porůst vůči zemědělské ploše:

Poměr nesmí v rámci celé ČR klesnout o více než 5 % v porovnání s referenčním poměrem. **Za změnu trvalého travního porostu se nepovažuje jen rozorání (tj. změna z kultury R a kulturu T), ale jakákoliv jiná změna kultury T na jinou kulturu (S, V, C.....).**

Pokud klesne uvedený poměr o více jak 5 %, SZIF do 31. 12. **vyzve žadatele, aby do podání JŽ pro další rok zatravnili** a to v míře, v jaké žadatel přispěl ke změně stanoveného poměru. Pokud by došlo k překročení poměru již v roce 2015, mohou být k nápravně vyzváni zemědělci i tři roky zpětně, tedy i ti, kteří drží půdu rozoranou nejpozději v roce 2013.

Úplný zákaz změny kultury trvalý travní porost na environmentálně citlivých plochách:

Na území České republiky byly stanoveny **environmentálně cenné plochy**, na nichž je znemožněna změna trvalých travních porostů na jakoukoliv jinou kulturu. Jedná se o plochy, které se nachází:

- v oblasti Natura 2000
- zóna CHKO a NP
- národních přírodních památek, národních přírodních rezervací, přírodních rezervací a přírodních památek
- ve vzdálenosti do 12 m od vodního útvaru
- silně erozně ohrožené
- podmáčené a rašelinné louky
- v III. aplikačním pásmu nitrátově zranitelných oblastí

Zákaz platí jen pro kulturu T (trvalé travní porosty). Pokud je na DPB jiná kultura (G,S,V....), zákaz změny kultury neplatí.

Podmínka bude kontrolována po celý kalendářní rok počínaje 1. lednem, pro rok 2015 bude kontrolována od 1. 4. 2015, tj. změny provedené před tímto datem nebudou sankcionovány. Pokud dojde ke změně kultury u environmentálně cenných ploch s TTP, bude žadateli snížena plocha k výpočtu dotace za greening snížena o plochu na které byla zjištěna změna kultura a žadatel bude mít rovněž povinnost zajistit u těchto ploch obnovu travního porostu do podání Jednotné žádosti pro rok 2016.

3) VYHRAZENÍ PLOCHY VYUŽÍVANÉ V EKOLOGICKÉM ZÁJMU (EFA)

Pokud má žadatel v LPIS **více než 15 ha orné půdy**, musí být **alespoň 5 % z jeho výměry** uvedené na deklaraci SAPS v rámci Jednotné žádosti vyčleněno **jako plocha v ekologickém zájmu (tzv. plocha EFA)**.

V roce 2015 lze jako EFA vyčlenit tyto plochy/prvky:

- úhor využívaný v ekologickém zájmu,
- krajinné prvky v ekologickém zájmu,
- souvrať,
- plochy s rychle rostoucími dřevinami,
- zalesněné plochy,
- plochy s mezipločinami,
- plochy s plodinami, které vážou dusík.

Aby bylo možné plochu/prvek deklarovat jako EFA musí mít minimální výměru 0,01 ha. K deklarování jednotlivých prvků EFA slouží **samostatná deklarace** v rámci Formuláře Jednotné žádosti. V této deklaraci žadatel uvede DPB, na kterém vyčleňuje prvek EFA, specifikaci tohoto prvku a další požadované údaje v závislosti na typu prvku.

Pro přepočítání ploch využívaných v ekologickém zájmu se použijí váhové koeficienty:

Plocha využívaná v ekologickém zájmu	Váhový koeficient
Krajinný prvek – soliterní dřevina	1,5
Krajinný prvek – stromořadí	2,0
Krajinný prvek – skupina dřevin	1,5
Krajinný prvek – terasa	1,0
Krajinný prvek – mez	1,0
Krajinný prvek – travnatá údolnice	1,0
Krajinný prvek – příkop	2,0
Souvrat	1,5
Úhor - půda ponechaná ladem	1,0
Zalesněná plocha	1,0
Plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích	0,3
Plochy s meziplodinami	0,3
Plochy s plodinami, které vážou dusík	0,7

Povinnost vyčlenit EFA se nevztahuje na žadatele:

- kteří mají v LPIS méně než 15 ha orné půdy,
- kteří plní na všech svých pozemcích podmínky ekologického zemědělství (pokud má „ekolog“ také konvenční plochy, vztahují se na něj podmínky EFA),
- jejichž půdní bloky s trvalými travními porosty a travními porosty představují více než 75 % zemědělské plochy, a přitom výměra zbývající orné půdy nepřesáhne 30 ha,
- kteří na více než 75 % orné půdy pěstují travu nebo jiné bylinné pícniny nebo luskoviny, případně jde o půdu ponechanou ladem (nebo je možná kombinace těchto využití orné půdy), a přitom výměra zbývající orné půdy nepřesáhne 30 ha

Úhor využívaný v ekologickém zájmu

- zemědělsky obhospodařovaná orná půda vedená v LPIS jako zemědělská kultura úhor (**kultura U na celém PB, nelze vyčlenit jen část**), ležící ladem po dobu nejvýše 3 let,
- podmínky pro zemědělskou kulturu úhor a úhor jako plochu použitou v ekologickém zájmu nejsou totožné – pro vyčlenění úhoru jako EFA je nutné splnit přísnější podmínky,
- plocha musí být zemědělsky udržována od 1. 1. prvního kalendářního roku úhoru (pro 2015 bylo datum posunuto – od data podání žádosti) do 15. 7. posledního kalendářního roku úhoru, a do 31. 10. posledního kalendářního roku úhoru **musí být založen porost ozimé plodiny**,
- lze vyčlenit **úhor s porostem** (zelený úhor) nebo **bez porostu** (černý úhor),
- úhor **bez porostu** nelze založit na silně nebo mírně erozně ohrožených plochách,

- **v době trvání úhoru** (v roce 2015 od data podání žádosti do zahájení předseťové přípravy ozimé plodiny):
 - je na něm **zakázána zemědělská produkce** (pěstované plodiny nesmí být sklizeny, spaseny ani odstraněny. Lze mulčovat nebo zapravit pro zelené hnojení),
 - musí být **zabráněno šíření plevelů**,
 - je zakázána **aplikace hnojiv** (u černého i zeleného úhoru), u zeleného úhoru je zakázána i aplikace POR,
 - **mulčování nebo zapravení porostu na zelené hnojení se nepovažuje za porušení** zákazu hnojení, ale musí být tyto činnosti zaznamenány do evidence hnojení bez uvedení množství hmoty a živin.

Krajinné prvky využívané v ekologickém zájmu

- za EFA se považují KP: **mez, terasa, travnatá údolnice, solitér, skupina dřevin, stromořadí a příkop**,
- **KP pro EFA** musí být součástí DPB **s kulturou orná půda** (zahrnuje kultury standardní orná půda (R), úhor (U), tráva na orné půdě (G)), který je evidován na žadatele **od data podání žádosti minimálně do 31.8.**,
- **výměra KP pro EFA** musí být **větší než 0,01 ha.**,
- lze zahrnout **vnitřní KP** (součást DPB) i **vnější KP** (nejsou součástí DPB, ale přiléhají k němu),
- ničení/rušení KP bude posuzováno jako porušení podmínek cross-compliance

Mez je souvislý útvar liniového typu, sloužící zejména ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, zpravidla vymežující hranici DPB. Součástí meze může být dřevinná vegetace, kamenná zídka nebo travnatá plocha.

Terasa je souvislý svažitý útvar liniového typu tvořený terasovým stupněm, sloužící ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, a zmenšující sklon části svahu DPB, zpravidla vymežující hranici DPB. Součástí terasy může být dřevinná vegetace nebo kamenná zídka.

Travnatá údolnice je členitý svažitý útvar, sloužící ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, vymežující dráhu soustředěného odtoku vody z DPB, se zemědělskou kulturou orná půda. Součástí travnaté údolnice může být dřevinná vegetace.

Skupina dřevin je samostatný útvar neliniového typu, tvořený nejméně 2 kusy dřevinné vegetace s nejvyšší možnou výměrou **3 000 m²**. Za skupinu dřevin se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, ani dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Stromořadí je útvar liniového typu, tvořený nejméně 5 kusy dřevinné vegetace a zpravidla s pravidelně se opakujícími prvky. Za stromořadí se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, ani dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Soliterní dřevina je izolovaně rostoucí dřevina s průmětem koruny od 8 m² vyskytující se v zemědělsky obhospodařované krajině mimo les. Za soliterní dřevinu se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice.

Příkop je útvar liniového typu široký nejvýše 6 metrů, jehož hlavní funkcí je přerušování délky svahu zachycením vody, s jejím odvedením nebo zasáknutím.

Souvratí

- jedná se o pás o šíři 1 až 20 metrů od hranice DPB se standardní ornou půdou. Plocha souvratí nesmí přesáhnout 20 % výměry plochy tohoto DPB,
- musí být zemědělsky udržována od doby založení porostu hlavní plodiny (uvnitř DPB) min. do 15. 7.,
- musí na ní být pěstovány pouze jiné plodiny, než je hlavní plodina a tyto jiné plodiny nesmí být využity za účelem produkce, sklizena, odstraněny z DPB, ani paseny,
- do doby sklizně hlavní plodiny se **nesmí aplikovat hnojiva** (za účelem kontroly nepoužití hnojiv musí žadatel **vést evidenci o použití hnojiv** v souladu se zákonem o hnojivech). **Mulčování nebo zapravení porostu na zelené hnojení** se nepovažuje za porušení zákazu hnojení, ale dle § 9 odst. 2 vyhlášky č. 377/2013 Sb., musí být tyto činnosti zaznamenány do evidence bez uvedení množství hmoty a živin.

Plochy s rychle rostoucími dřevinami

- jako EFA plocha může být vyčleněna zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou (**kultura D**), která je rovnoměrně a souvisle osázená dřevinami a to v minimálním počtu **1 000 životaschopných jedinců na 1 hektar**. V omezené míře se započítává se i manipulační prostor.

- Plochy s RRD pro účely EFA, musí být založeny **vybranými druhy RRD** s určenou dobou obmýtí, které splňují podmínku ekologické vhodnosti

Rychle rostoucí dřevina	Maximální doba obmýtí
Topol černý (<i>Populus nigra</i> L.)	10 let
Topol osika (<i>P. tremula</i> L.)	8 let
Topol Maximovičův (<i>P. maximowiczii</i> Henry) - pouze kříženci s topolem černým (<i>P. nigra</i> L.)	8 let
Topol kanadský (<i>P. × canadensis</i> Moench)	5 let
Topol Simonův (<i>P. simonii</i> Carrière) - pouze kříženci s topolem černým (<i>P. nigra</i> L.)	8 let
Topol vznešený (<i>P. × generosa</i> Henry) - pouze kříženci s topolem černým (<i>P. nigra</i> L.)	8 let
Vrba bílá a její kříženci (<i>Salix alba</i> L., <i>S. × rubens</i> Schrank)	8 let
Vrba košíkářská a její kříženci (<i>S. viminalis</i> L.)	5 let
Vrba jíva a její kříženci (<i>S. caprea</i> L. hybrids, <i>S. × smithiana</i> Willd)	5 let
Vrba lýkovcová (<i>S. daphnoides</i> L.)	5 let
Jasan ztepilý (<i>Fraxinus excelsior</i> L.)	8 let
Olše lepkavá (<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Geartn.)	8 let
Olše šedá (<i>Alnus incana</i> (L.) Moench)	8 let
Líska obecná (<i>Corylus avellana</i> L.)	10 let

- **zákaz aplikace minerálních hnojiv a prostředků na ochranu rostlin** (žadatel musí vést evidenci o použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin).

Zalesněné plochy

- lesnický obhospodařovaná půda, na které se pěstují dřeviny určené k plnění funkcí lesa a která byla v evidenci půdy LPIS před jejím zalesněním vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou,
- započítávají se i neosázené plochy do šířky 4 metrů včetně, sloužící zejména jako rozčleňovací průseky nebo nezpevněné lesní cesty
- musí se jednat **o lesní porosty založené výsadbou v rámci dotačního titulu Zalesňování zemědělské půdy** dle Programu rozvoje venkova (od roku **2008**), jejichž plocha byla způsobilá pro platbu SAPS v roce 2008,

Plocha s meziplodinami

- aby bylo možné využít plochu meziplodin jako EFA, musí být tyto plodiny **využity na zelené hnojení** nebo **pro zajištění pokryvu půdy**,
 - meziplodiny lze založit **výsevem směsi plodin** různých druhů **nebo podsevem tráv** do hlavní plodiny. **Porost** směsi meziplodin může obsahovat **nejvýše 90 % rostlin jedné plodiny**,
 - **plodinou pro směs meziplodin je:** bér vlašský, bojínek luční, čirok zrnový, festulolia sp., hořčice bílá, jetel nachový (inkarnát), jílek mnohokvětý, jílek vytrvalý, koriandr setý, kostřava červená, kostřava luční, kostřava rákosovitá, krambe habešská, lesknice kanárská, lnička setá, lupina žlutá, mastňák habešský, peluška (hrách setý rolní), pohanka obecná, proso seté, ředkev olejnatá, sléz krmný, slunečnice roční, srha laločnatá, svazenka vřatičolistá, světlice barviřská (saflor), víkev panonská nebo žito trsnaté (lesní),
 - **trávou do podsevu je:** bojínek luční, festulolia sp., jílek mnohokvětý, jílek vytrvalý, kostřava červená, kostřava luční, kostřava rákosovitá, srha laločnatá.
 - plochu s meziplodinami lze založit jako plochu:
 - **s letní variantou meziplodin**, které jsou **vysety do 31. července** a na DPB **ponechány do 20. září**, přičemž v tomto období nemůže být porost meziplodiny **mechanicky ani chemicky likvidován nebo omezován v růstu**, nebo
 - **s ozimou variantou meziplodin**, které jsou **vysety do 20. září** a na DPB **ponechány do 31. října**, přičemž v tomto období nemůže být porost meziplodiny **mechanicky ani chemicky likvidován nebo omezován v růstu** (s ohledem na smysl těchto plodin, kterým je prostřednictvím pokryvu zejména v mimovegetačním období zamezit ztrátám půdy a půdní vlhkosti, doporučujeme zasít meziplodiny co nejdříve a ponechat tento porost minimálně do 15. 2. následujícího roku).
- Trávy v podsevu splňují požadavky na obě varianty meziplodin, protože budou zasety např. v dubnu a pak záleží na tom, jestli bude založen porost ozimé plodiny či nikoliv. Podle toho se trávy zařadí do jedné z variant.
- vzhledem k dobíhajícím závazkům AEO – titul pěstování meziplodin (dle § 4 nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření), na které je podána žádost o poskytnutí dotace, **nelze tyto plochy současně započítat do plnění EFA**

- pro osiva platí zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin, kde je přesně stanovena povinnost používat certifikovaná osiva registrovaných odrůd a jsou stanoveny výjimky pro vybrané druhy, u kterých je možno použít farmářské osivo. **Typ osiva nebude předmětem kontroly SZIFu pro plnění podmínek EFA, nicméně může být předmětem kontroly a sankce jiné dozorové organizace.**

Plocha s plodinami, které vážou dusík

- aby bylo možné využít plodiny, které vážou dusík jako EFA, musí být zajištěn **pokryv půdy** danými plodinami nebo **prokazatelný výskyt posklizňových zbytků minimálně od 1. června do 15. července daného kalendářního roku,**
- po sklizni jednoletých plodin nebo zapravení víceletých plodin musí být do 31. října založen porost ozimé plodiny. V případě, že porost víceletých plodin bude zapraven až po 31. říjnu, nemusí být splněna podmínka založení porostu ozimé plodiny,
- **plodinou, která váže dusík je:** cizrna, čočka, fazol, hrách (včetně pelušky), jetel, komonice, lupina, sója, štirovník, vojtěška, úročník, vikev, bob nebo vičenec. Pro splnění podmínky EFA lze využít i **směs uvedených plodin s ostatními plodinami,** za předpokladu, že zastoupení plodiny, která váže dusík, činí **v porostu této směsi více než 50 %.**
- pro osiva platí zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin, kde je přesně stanovena povinnost používat certifikovaná osiva registrovaných odrůd a jsou stanoveny výjimky pro vybrané druhy, u kterých je možno použít farmářské osivo. Typ osiva nebude předmětem kontroly SZIFu pro plnění podmínek EFA, nicméně může být předmětem kontroly a sankce jiné dozorové organizace.
- plochy s plodinami, které vážou dusík, v rámci EFA jsou zároveň **kombinovatelné** s tzv. dobrovolnou podporou vázanou na produkci poskytovanou **na bílkovinné plodiny**